

¡BOMBA!

Fueron cuatro, ya sabemos,
los autores materiales;
va fiscal por criminales,
y justicia, ya veremos.

K'uintsil

Jueves 22 de mayo de 2025

CAMPECHE · YUCATÁN · QUINTANA ROO · AÑO 10 · NÚMERO 2482 · www.lajornadamaya.mx

Yóok'olal loobilaj yaan ich kaaje', k'ala'ab u yotoch k'áaxil ba'alche'ob, tu kaajil Culiacán

/ p 27
Oochel Ap

Maanal 700 u túul ba'alche'ob -elefantes, leones, tigres, báalamo'ob, antilopes, yéetel ch'íich'o'obe- yanchaj u biinsa'alo'ob Ostok Sanctuary, tu kaajil Culiacán, Sinaloa, tak tu kúuchil Bioparc El Encanto de Mazatlán. Le je'ela' tumen jach táan u p'áatal sajbe'entsil kuxtal te'el noj kaajo'.

Ernesto Zazueta Zazueta, máax jo'olbesik kúuchil tu'ux ku kaláanta'al u ba'alche'ob Méxicoe', tu ya'alaj "loobilaje" u ch'a'amaj u muuk' tu kaajil Culiacán desde jayp'éel winalo'ob,

ts'o'oke' tu yóok'olal, ajkanan máako'ob, máaxo'ob ts'akik yéetel ts'aatáantik u toj'olal ba'alche'obe', ma' táan u béeytal u máano'ob ich kaaj ti'al u k'uchul u tséent ba'alche'ob k-kaláantik weye'."

Le beetike', jets'a'ab u k'a'alal le kúuchila'. Le beetike' maanal 700 u túul ba'alche'ob yanchaj u biinsa'alo'ob tu túumben taanajo'ob tak tu kaajil Mazatlán tu'ux je'el u béeytal u kaláanta'alo'ob je'ex unaje'.

"Tu jo'olaj kamp'éel jats'uts ja'abo'ob meyajé', tu'ux máano'ob

ktik ba'alche'ob ma' uts kuxa'ano'obi', tjets'aj k-k'alik kúuchil. Lela' ti'al k-kaláantik u kuxtal máaxo'ob kmeyaj te'ela', yéetel ti'al u yutsil u kuxtal ba'alche'ob ts'o'okili' u yáax máansiko'ob talam ba'alo'ob. Ma' táan kcha'ik xan u to'opolo'ob xan tumen loobilaj yaan wey kaaje'", tu ya'alaj.

Tu winalil septimbre ti' u ja'abil 2024 ka'aj piimchaj ts'o'ots'onajil, k'at bejil, oksaj saajkil yéetel saajkil ich kaaj, le beetik yanchaj u k'e'exel maanal 800 u p'éel kúuchilo'ob meyaj tu

kaajil Culiacán. Táaka'an xan 97 u p'éel najilo'ob xook.

Walkila', kúuchil tu'ux ku kaláanta'al ba'alche'ob -ti' k'aak'as kuxtal yéetel koonol- ikil u múul meyaj'o'ob ka'ach yéetel Secretaría de la Defensa, Guardia Nacional yéetel uláak' mola'ayo'ob. "Ba'ale' ichil le k'aak'as péektsilo'oba', yaan jump'éel utsi': u túumben naj ba'alche'obe' Bioparc El Encanto, jump'éel nojoch kúuchil tu je'ek'abtaj u joolnajilo'ob ti'al u k'a'amalo'ob", tu ya'alaj.